

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

SLOVENECEC

Telefoni uredništva in uprave: 40-01, 40-02, 40-03, 40-04, 40-05 — Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku

Cek. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inzerate; Sarajevo št. 7563, Zagreb št. 39.011, Praga-Budaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva ulica št. 6.

Našemu narodu narodno šolo!

Če je v naši državi kaj potrebno temeljite reforme, je tega potrebno naše šolstvo, naša prosvetna politika, ves ustroj izobrazbe, ki jo daje naši mladini država. Zakaj ta šolska politika je v svojem bistvu proti duhu našega naroda, mladina se uči in vzgaja v nasprotju s tem, kar ljudska duša hoče in potrebuje, smernice šolskega pouka in vzgoje se ne vjemajo z onimi, katere kaže našemu narodu njegova bit, tradicija in razvoj njegove kulture.

Tudi hrvaškemu in srbskemu ljudstvu naš državni šolski sistem ne ustreza, ker so naše šolske postavbe umetni plod male razumniške plasti, šolske birokracije, ki se je narodu popolnoma odtujila, med njim sploh ne živi, ampak je prirojila za našo državo tuje učne in vzgojne nazore in načrte v smislu preteklo dobe liberalizma in jih kroji po tem preživetem vzorcu dalje. Jugoslovanski narodi so globoko verni, naše šolske postavbe slone na liberalnem načelu verske brezbižnosti, češ da je vseeno, kaj kdo veruje. Slovenci, Srbi in Hrvati so prešinjani krščanskega nraštva, ki mora oblikovati vse narodovo življenje, naš šolski ustroj zida na neki versko nevtralni državljanski korektnosti, ki dopušča vse mogoče samovoljne opredelitve, tako da velik del mladine v Jugoslaviji ni zadostno zavarovan proti sodobnim rušnim naukom in jim zlasti tam, kjer drugi vzgojni činitelji ne storijo svoje dolžnosti, podlega kar epidemijo. Naše ljudstvo hoče, da se mladina vzgaja po trdnih načelih, da bo znala obvladati življenje v prid vsemu narodu in državi, da bo varno prestala vse pretrse časa, naš šolski vzgojni sistem, kolikor ga v praksi ne popravljajo dobri učitelji in mu ne vlivajo kolikor toliko svojega duha, je navdihnjen tistega svobodnjakarstva, ki je razrahljalo vse nraštvene, socialne in tradicionalne vezi in ustvarilo na vseh področjih brezvladje, ki mu človeštvo danes komaj odoleva.

Posebej pa moramo Slovenci odklanjati naše liberalno državno šolstvo, ker je v polnem nasprotju z našim narodnim značajem, miselnostjo in omiko. Šolske postavbe in uredbe v Jugoslaviji so se rodile iz duha centralizma in unitarizma, se opirajo na višodnansko ustavo, s katero smo bili Slovenci majorizirani in so bile končne izdelane za časa diktature, ko ljudstvo v Jugoslaviji sploh glasu ni imelo, ampak so mu te postavbe bile vsiljene. Naš šolski postavi ustroj slovenskega naroda sploh ne pozna, čeprav je ta narod globoko državotvoren, slovenska kultura, ta integralen del jugoslovanstva, zanj ne obstoja in temu primerno naša šolska postava tudi našega ljudstva ne upošteva, ampak je ves državni šolski ustroj, od učnega načrta in vzgojnih smernic preko vse šolske uprave do imenovanja šolskega sluga v rokah osrednje prosvetne uprave, dočim imajo vse druge krajevne instance, ki so z ljudstvom in njegovimi kulturnimi potrebami v živi zvezi, pri šoli kvečjemu posvetovalno opravilo: koliko ljudske želje in smeri ter zahteve pri merodajnih činiteljih tehtajo, nas uči žalostna dvajsetletna izkušnja. Avtonomnega šolstva, sadu več kot polstoletne narodne borbe slovenstva za lastno šolo, je bil slovenski narod v lastni državi po unitarističnem centralizmu in njegovih pokornih slugah oropan, naše ljudstvo v šolstvu, ki mu je zaupal narodov naraščaj, nima nobene odločilne besede in naša slovenska narodna kultura se danes razvija in mora razvijati iz ven šolstva. Razume se, da taka centralistična šola, ki jo vodijo ljudje in institucije, ki našega naroda ne poznajo, ki jim je njegova duševnost tuja in se v njegovo miselnost in nraštvo ne morejo vsiljati in z njo sočustvovati, tudi ne more ustrezati gospodarskemu stroju in razvojnim potrebam našega naroda. Ta neprilodni značaj našega šolstva je seveda v kvar tudi vzgoji pravega in pristnega čustva politične in kulturne vzajemnosti jugoslovanstva, ker tako v protiljudskem duhu ustrojena šola ne more vzbujati in utrjevati tistega duha vzajemnosti, ki sloni na medsebojnem priznavanju in spoštovanju enakovrednih in enakopravnih, marveč svoje ideje vsiljuje, kar idejam nikoli ni v prid in je jalovo delo. Tudi zavoljo iskrenega, resničnega in trajnega jugoslovanstva čustvovanja, ki Slovenca vrednoti in mu daje mesta prav tako ko Hrvat ali Srbu, nam je potreba korenite reforme našega šolstva v smislu pametne avtonomizacije in prave demokracije.

To poudarjamo ob priliki nedeljskega zborovanja društva »Krščanske šole« zategadelj, da ne bi se morebiti kje vgnezdila zmotna misel, da je naše ljudstvo na to prevažno vprašanje svojega narodnega življenja v lastni državi pozabilo. Geslo: krščanskim otrokom krščansko šolo, katoliškim otrokom katoliško šolo, slovenskim otrokom slovensko šolo! ki se je na tem zborovanju tako krepko naglašalo, se mora slišati tudi na merodajnem mestu in se mora tam upoštevati, da bo naša šola res narodna, da bo v prid neporušljivi državljanski zavesti in da bo izpolnjevala svojo vzgojno nalogo v času, ko so vsi demoni na delu, da iz srečnega mladega človeka izrujejo vero v božanske ideale, v večne moralne postavbe in v krščansko kulturo ter pošten, pravičen in človečanski družaben red na zemlji, ki ne bo zidal na sovraštvo, brezboštvo in nasilje. Šola ne sme v naši mladini omajati dedne katoliške vere, je ne sme omalovaževati ali jo iz lažne svobodoljubja izročati »svobodni« opredelitvi nezorele duševnosti, marveč jo mora zavestno in odločno postaviti za temelj vsemu pouku in vzgoji sploh. Rodoljubje in ljubezen do države, do njenih vekovnih institucij in njene zgodovine mora biti bistveno neločljivo zvezana s krščanskim značajem našega naroda in njegove kulture. Ljudstvo mora po starših, po svoji narodni cerkvi in po svojih narodnih zastopnikih imeti v šolstvu prvo in glavno besedo, birokracija mora biti v službi ljudstva, Vrhovno prosvetno vodstvo — to je osrednjega pomena — pa mora likvidirati svoj liberalni nazor, da je šolska izobrazba naroda zgolj zadeva višjega šolskega uradniškega aparata. Dokler se centralizem in unitarizem, ki temeljita na liberalizmu preteklega stoletja, ne bosta umaknila zahtevi po avtonomizaciji narodnega življenja, bo naš šolski ustroj in njega duh zaviral vsak resnični kulturni napredek in ga oteževal — naš narod pa ne bo nehal glasno klicati po svoji šoli v duhu naroda, njegove vere in omike ter prave državljanske zavesti!

Velika razgibanost v Srednji Evropi

Micescu v Pragi — Konferenca v Budimpešti — Izjava polkovnika Becka

Praga, 10. jan. c. Romunski zunanji minister Micescu je dopoldne v spremstvu zunanega ministra Krofta obiskal mestno hišo, kjer je bil slovesno sprejet. Položil je venec na grob neznanega vojaka, nato pa sta oba ministra odšla v predsedstvo vlade, kjer je imel Micescu daljši razgovor z dr. Hodžo.

Micescu se je nato ob 11.45 odpeljal na Grad k predsedniku republike, kjer ga je takoj sprejel dr. Beneš. Po razgovoru je dr. Beneš romunskemu zunanemu ministru pridržal na kosilu. Kosila so se udeležili še predsednik vlade dr. Hodža, zunanji minister dr. Krofta in vojni minister Mahnik.

Z Gradu se je Micescu odpeljal na postajo in ob 13.45 odpotoval v Belgrad. Na postaji so se od njega poslovili zunanji minister Krofta s številnim uradnimstvom zunanega ministrstva, romunski in francoski poslanik ter zastopnik jugoslovankega poslanstva.

Po Micescovem odhodu je bilo objavljeno uradno poročilo, ki poudarja, da sta oba zunanja ministra proučila mednarodni položaj v zvezi z januarjskim zasedanjem Sveta ZN. Oba zunanja ministra sta tudi izmenjala misli o tem, kaj se bo govorilo na prihodnjem zasedanju Sveta Male zveze. Oba ministra sta zelo srečna, da sta ugotovila v vseh vprašanih popolno soglasnost, ki veže tudi vse države Male zveze do vseh bodočih vprašanj. Tudi razgovori romunskega zunanega mini-

stra s predsednikom republike in predsednikom vlade so imeli isti cilj in so rodili iste sadove.

Preko Belgrada v Ženevo

Kakor je »Slovenec« že poročal, bo jutri dopoldne dospel v Belgrad novi romunski zunanji minister g. Micescu. G. Micescu bo prispel z jutranjim subotičkim vlakom na zemunsko postajo. Tu bodo odpeli njegov salonski voz ter bo ostal na postaji do 9. ure. Ko bodo sestavili posebno kompozicijo, se bo odpeljal v Belgrad. Na belgradski postaji ga bo pričakoval predsednik vlade in zunanji minister dr. Stojadinović s svojimi pomočniki in višjimi uradniki ministrstva. S postaje se bo odpeljal v romunsko poslanstvo. Po kratkem odmoru se bo vpisal v dvorsko knjigo, ob 11 pa bo obiskal v zunanjem ministrstvu predsednika vlade dr. Stojadinoviča, s katerim bo imel prvo konferenco. Konferenca bo trajala do 1. ure, nato mu bo dr. Stojadinović priredil kosilo v prostorih zunanega ministrstva. Popoldne med 5. in 6. uro bo g. Micescu obiskal jugoslovansko-romunski klub, nato pa se bo zopet sestal s predsednikom vlade dr. Stojadinovičem. Zvečer pa bo na čast novemu romunskemu zunanemu ministru prirejena slavnostna večerja na romunskem poslanstvu. Po večerji bo g. Micescu s spremstvom s Simplon-ekspresom nadaljeval svoje potovanje v Ženevo.

odnosih med Malo zvezo in Zvezo narodov. Naše tri države bodo tudi v naprej skupno in v polnem sporazumu pretresale vsa velika mednarodna vprašanja v namenu, da okrepijo mir in da odklonijo vse nevarnosti, ki bi mogle nastopiti za varnost njihovih državnih meja. Ob nastopu nove romunske vlade sem izrazil željo, da bi kmalu prišlo do osebnih stikov. Ta želja se je uresničila prej kakor pa sem se nadejal. Daje mi jamstvo, da skupnost Male zveze ni oslabela in bo nadaljevala svoje mirovno poslanstvo.

Istrate Micescu:

Zunanjemu ministru dr. Kroftu je odgovoril Istrate Micescu z daljšo napitnico, v kateri je med drugim tudi dejal:

»Zahvaljujem se vam za ljubeznive pozdrave, s katerimi ste pozdravili novo romunsko vlado, ki je prežeta z željo, da brez ozira na kakršnekoli spremembe v notranji politiki nadaljuje neomajno sodelovanje v Mali zvezi. Življenjska odpornost te mednarodne ustanove, ki je danes opora evropskemu miru, se mora še okrepiti. Moj sedanjí obisk v Pragi je nov dokaz za trajnost našega sodelovanja, in moja največja želja je bila, da vam v Pragi in jugoslovanski vladi v Belgradu takoj sporočim tozadevne nazore nove romunske vlade. V Ženevi bom Malo zvezo zastopal v duhu pakta, ki je strnil naše tri države v nepremagljivo zavezniško skupino. Zahvaljujem se vam, da ste položili toliko vrednosti na moje odločitve, da obiščem češkoslovsko in jugoslovansko vlado, preden odpotujem v Ženevo. Rad bi ostal še dalje časa v Pragi, toda dolžnosti, ki me čakajo drugod, so mi dobo obiska skrajšale. Toda povem vam, da je ta prvi stik začetek še bolj plodonosnega sodelovanja in vas prosim, da moje prisotnost v Pragi tolmačite kot dokaz globoke ljubezni romunskega naroda do češkoslovškega naroda, v katerega čast in rast dvigam svojo čašo.«

Micescu pri zunanjem min. Krofti

Praga, 10. jan. TG. Zunanji minister g. dr. Krofta je romunskemu zunanemu ministru Micescu na čast priredil slavnostno večerjo, ki so se je udeležili vsi člani vlade in šefi diplomatskih odposlanstev. Pri tej priložnosti je imel dr. Krofta velik zunanje-politični govor, v katerem je med drugim dejal:

„Skupnost MZ ni oslabela“

»Zahvaljujem se vam, da ste smatrali za potrebno, da takoj poudarite trdnost ustanove Male Zveze, v kateri se nahajajo Češkoslovška, Jugoslavija in Rumunija. To je za mene dokaz, da nova romunska vlada hoče nadaljevati politiko globokega zaupanja do svojih zaveznic po načelih

in željah romunskega vladarja, ki jo že večkrat naglasil, da so življenjski interesi Rumunije trdno povezani na oousto Male zveze. V Ženevi boste to Malo zvezo zastopali in boste brez dvoma imeli priložnost naglasiti, da spremembe v Rumuniji ne pomenijo nikakih sprememb v medsebojnih odnosih med državami Male Zveze, kakor tudi ne v

Konferenca rimske trozveze

Sodelovanje se razširi na sosedne države

Budimpešta, 10. jan. b. Prvi dan konference držav rimskega sporazuma se je pričel z izkazanjem časti v vojni padlim junakom. Avstrijski zvezni kancler dr. Schuschnigg in italijanski zun. minister grof Ciano sta se odpeljala pred spomenik in položila venca v imenu svojih vlad. Ker je bilo zelo mrzlo in je padal tudi sneg, ni bilo na ulicah nikogar. Prvi je ob 10 položil venec avstrijski kancler dr. Schuschnigg, četrte ure nato pa grof Ciano. Ob 10.45 je grof Ciano obiskal grob italijanskih vojakov, ki so ga stržili uniformirani fašisti. Nato sta dr. Schuschnigg in grof Ciano najprej obiskala madžarskega zunanega ministra Kanyo, pozneje pa ministrskega predsednika Daranyija. Gostje so bili potem sprejeti pri regentu Hortyju. Stvarna pogajanja se bodo pričela šele jutri.

Rimska razlaga

Konferenca držav rimskega sporazuma, ki se je pričela danes v Budimpešti, ima namen potrditi dosedanje rezultate politike, ki jo vodi Italija že štiri leta po sporazumu z Avstrijo in Madžarsko. Tukajšnji listi poudarjajo, da rimski protokoli niso imeli namena ustvariti zaprtega sistema sodelovanja, pač pa dajejo odprto pot tudi ostalim podonavskim državam za širše sodelovanje. Delovni krog teh protokolov se je razširil, odkar so bili sklenjeni sporazumi z Avstrijo in Nemčijo ter Italijo in Jugoslavijo. Ker so ti sporazumi razjasnili oziroma tako v podonavju kakor tudi po jugovzhodni Evropi, sklepajo italijanski listi, da je bilanca dela italijanske diplomacije v organizacijskem, gospodarskem in političnem sodelovanju v Podonavju bila vsa 4 leta pozitivna.

Zunanja politika Poljske

Beck o vzrokih oslabljenja „Zveze narodov“

Varšava, 10. januarja. AA. (Pat.) V svojem govoru, ki ga je imel danes dopoldne pred poslanskim odborom za zunanje zadeve, je zunanji minister Beck orisal dobo zadnjih let kot dobo temeljnih sprememb v mednarodni politiki, dobo, ki jo označuje podiranje doslej veljavnih metod. Po Beckovi sodbi pa ta proces še ni končan.

Glede poljske zunanje politike je Beck poudaril, da kaže zelo jasno sliko glede problemov, ki se tičejo Poljske. Zamerijo nam, je dejal Beck, da kažemo posebno nagnjenost k dvostranskim pogodbam. Mi si prizadevamo, da ravnamo tako, da ne bo splošna kriza sodelovanja prizadela nobenega izmed bistvenih poljskih interesov. Naše razmerje s sosedmi, čigar najbistvenejši del temelji na nenapadnih pogodbah s sovjetsko Rusijo in Nemčijo, ni povzročilo nikakega postopka v mednarodnem pogledu in ima še nadalje svojo vrednost. Naši zvezi s Francijo in Rumunijo, sklenjeni še tedaj, ko se še ni organizirala Zveza narodov, so takisto dejstva, ki nista odvisni od nobene druge obstoječe pogodbe. Mi si prizadevamo, da utrdimo in razširimo naše prijateljske dogovore. Mednarodno življenje je bolj oslabelo po svojih oblikah kakor po svoji vsebini. Poljska ne odklanja novih oblik. Stremeti s pogodbo z nemško vlado za utrditvijo dobre sosesčine, smo našli v izjavi z dne 5. novembra 1937 nov način poročanja za notranjo strnjeno posameznih držav, ki naj zajamejo za dobro razmerje med državno in njenimi narodnostnimi manjšinami. Razmerje s Sovjetsko Rusijo se ni spremenilo. To razmerje temelji na nenapadnem paktu iz leta 1932, ki omogoča ureditev tekočih problemov v oziračju stvarnosti. Usta-

Lepe izjave

kanclerja Schuschnigga

Avstrijski kancler dr. Schuschnigg je podal izjavo dunajskemu dopisniku varšavskega lista »Kurier Warszawski«. Schuschnigg je rekel, da juljski sporazum z Nemčijo nikakor ni uvod v kak Anschluss. V češkoslovškem ministrskem predsedniku dr. Hodži vidi dr. Schuschnigg zelo velikega državnika in prijatelja »partnerja« v razgovorih. Avstrija zelo ceni dr. Hodžov podonavski načrt. Schuschnigg je še rekel, da vprašanje suetskikh Nemcev za Avstrijo sploh ni politično vprašanje. Naprasti Madžarski pa Avstrija ne zagovarja revizionističnih namenov.

Ciano vesel sprejema

v Jugoslaviji

Sprejem grofa Ciana v Budimpešti je bil prrsrčen, prav tako pa poudarjajo dopisniki italijanskih listov, da je bil Ciano na poti skozi Jugoslavijo sprejet nad vse prrsrčno. Na meji je grof Ciano pozdravil ban dravske banovine g. dr. Marko Natlačen, ki ga je spremljal do Ljubljane, ban savske banovine dr. Ružič pa je pozdravil grofa Ciana na obmejni postaji v Kotoribi. Grof Ciano se je obema banoma prrsrčno zahvalil za sprejem, poleg tega pa je poslal pozdravno brzojavko predsedniku vlade zunanemu ministru gosp. dr. Milanu Stojadinoviću, kateremu se je nadvse prrsrčno zahvalil za izkazano pozornost.

Nadaljevanje na 2. strani

Zemunska vremenska napoved. Prevladovalo bo oblačno in deževno vreme s precej hudimi južnovzhodnimi in južnimi vetrovi. Toplota se na severu ne bo posebej spremenila, na jugu bo pa precej poskočila.

Zagrebška vremenska napoved. Oblačno in deževno.

Dunajska vremenska napoved. Pretežno oblačno z redkimi padavinami. Čez dan topleje, ponoči pa izpod ničle.

Splošno omiljenje vremena se je še razširilo. Nebo je povsod zelo oblačno brez padavin. Tudi na Madžarskem se je razširil toplejši val, in sicer sedaj še z vzhoda Evrope. Milejše vreme bo torej trajalo dalj časa.

Letna vremenska napoved: Schafflerjev vremenski kolektor za 3 din iz Cirilove v Mariboru. Preprodajalci popust.

Na Vzhodu še vedno vojna brez vojne napovedi

Tokio, 10. januarja. AA. Havas: Dobro poučeni krogi trdijo, da bo japonska vlada na svoji današnji seji razpravljala o tem, ali naj odpokliče veleposlanika Kavagaja. Temu odpoklicu bi nato sledila napoved vojne. Japonska vlada meni, da je sedaj vlada maršala Čankajša samo lokalna vlada. Na seji se bo govorilo tudi o veliki japonski ofenzivi proti Hankau in Kantonu. Vlada je tudi sklenila predlagati cesarju, naj skliče konferenco vsega imperija, da bi tako vse imperij podprl japonsko vojsko pri njenih borbah na Kitajskem. Notranji minister admirala Suečugu je prvi predlagal, naj se slednjič Kitajski napove vojna, ker je ona končno odklonila, da bi spremenila svoje stališče napram Japoniki. S tem bi se doseglo, da bi Japonska lahko preprečila dovoz potrebnih na Kitajsko. Drugi ministri so samo predlagali, da naj Japonska odpokliče svojega veleposlanika na Kitajskem.

Agencija »Domej« je izvedela, da so na dopoldanski seji članov vlade in cesarskega glavnega štaba sklenili, da bo Japonska predlagala mir. Če bi pa Kitajci ne opustili svojega stališča do Japonske, se bo vojna nadaljevala do popolnega uničenja Čankajškove oblasti. Zunanji minister je izjavil častnikarjem, da so razpravljali v glavnem o stališču, ki ga naj zavzame japonska vlada do nespravljivosti kitajske vlade. Ista osebnost je dodala, da mora Japonska strmo glavo sedanjemu kitajsko vladavino, da je nevarna za mir in red v vzhodni Aziji.

4. japonska imperialna konferenca

Na današnji seji vlade je bilo tudi že sklenjeno, da se jutri sestane japonska imperialna konferenca pod mikadovim predsedstvom. Na tej konferenci bodo sprejeti zelo važni sklepi. Japonska imperialna konferenca se je sestala samo trikrat.

Teruel v rokah rdečih

Sevila, 10. januarja. AA. Havas: V zvezi s padcem Teruela je general Queipo de Llano sredi rekel po radiu:

Branilci mesta so se podali, ker naše čete niso mogle priti pravočasno na pomoč. Zemljepisne okoliščine so bile posebno neugodne. Dasi smo zavzeli vse višine okoli mesta, bi nam rekla, ki je v teh časih zelo nevarna, presekala zveze. Mrz in sneg sta bila naša največja sovražnika.

Drobne domače in tuje

V severni Franciji grozi stavka

Pariz, 10. januarja. AA. (DNB.) »Matin« piše, da se bo v okolici Lilla širila agitacija za stavko med zastopniki 48 delavskih zvez, v katerih je vključenih 90.000 tekstilnih delavcev. Dasi so bile meze podvojene, zahtevajo delavci zvišanje mezd. Delavske zveze so sklenile zahtevati od predsednika vlade Chaumessa odločilno besedo. Če Chaumess ne bi sprejel delavskih zahtev, tedaj bo najbrž izbruhnila stavka v francoski tekstilni industriji.

Grška odlikovanja

Atene, 10. januarja. AA. V zvezi s poroko grškega prestolonaslednika so dobili odlikovanja. Minister dvora Antić, red Jurija I. stopnje, poslanik Lazarević red Feniksa prve stopnje, general Hristić red Feniksa prve stopnje, general De kanova red Jurija druge stopnje, poslanski svetnik Ljotić in vojaški ataše Prezeli red Feniksa druge stopnje; poslanski tajnik Arneri in tiskovni ataše Ranković red Feniksa tretje stopnje, poslanski ataše Petrović red Feniksa četrte stopnje.

Predsednik vlade Metaxas in tajnik zunanjega ministrstva Mavrudis sta pri tej priložnosti poslaničniku Lazareviću čestitala k odlikovanjem in znak njegovih zaslug za diplomatsko delovanje, ki je v tako kratkem času rodilo tolikšno uspehe.

Razpis dobave 200 ton premoga

Kraljevska banska uprava dravske banovine v Ljubljani razpisuje dobavo 200 ton premoga-kosovec za najmanj 4500 kalorijami. Premog je treba dobaviti iz domačih rudnikov. Dobavni rok je takoj, odnosno v roku 10 dni po odobritvi dobave. Ceno za premog je treba ponuditi za tono

(Nadaljevanje s 1. strani)

V razmerju do svete Stolice smo razširili in poglobili medsebojno spoštovanje. Nato je g. Beck govoril o delovanju poljske vlade glede palestinskega vprašanja, ki ni po njegovi sodbi v nobenem primeru krajevno, temveč evropsko.

Potem je podal kratek opis delovanja poljske vlade pri zahtevah ozemelj za kolonizacijo in surovin.

V svojem zaključku o sedanjih razmerah je g. Beck ugotovil, da ni poslabšanje mednarodne krize prav nič vplivalo na poljsko politiko. Mednarodna kriza je predvsem zvezana z Zvezo narodov. V Zvezi sta prišli na dan dve nasproti struji. Toda ne pomeni, da je zaman stremenje za odkritjem najboljših ureditev sporov. Nemogoče razmere so, da statute neke ustanove, ki naj služi vesoljnosti, izključno izvajajo samo nekatere države. Tu je vir krize Zveze narodov, ki se je še poslabšala z izstopom nekaterih držav, ki imajo velik pomen. Nemogoče je, da bi samo nekatere države izpolnjevale dolžnosti, izvirajoče iz pakta, in da bi bile v danem primeru prisiljene ga izvajati. Prav tako ne sme Zveza narodov, kakor je popolnoma točno poudaril g. Eden, postati blok proti drugim blokom. Mi ne želimo oteževati krize Zveze narodov, vedeti pa moramo dolžnosti, ki so nam odredene, in načela, na podlagi katerih so te mednarodne ustanove sklepale. Oslabitev Zveze narodov mora le še povečati pri vladah zavest osebne odgovornosti. Zato Poljska z živim zanimanjem nadaljuje poskuse za začetek pogajanj z raznimi vladami, prepričana, da po zaizkušeni in objektivnem pojmovanju položaja po evropskih državah Poljska ne bo postavljena pred pogoje mednarodnega sodelovanja, ki bi bili v nasprotju z nesprejemljivimi načeli njene politike in njenih življenjskih interesov.

in sicer leta 1892 pred začetkom vojne med Kitajsko in Japonsko, leta 1904 na predvečer vojne z Rusijo in leta 1914, ko je Japonska stopila v svetovno vojno.

Skrb Angležev

Vsi tujerajski poročajo o napetem položaju na Daljnem vzhodu. Ministrski predsednik Chamberlain, ki se je vrnil sinoči v London, je dal v tem smislu potrebna navodila. »Daily Express« poroča, da hoče angleška vlada poslati neposredno apel japonskemu cesarju, da prepreči nadaljnje izgrede japonskih čet. Leta let pa opozarja, da bo zato treba prebroditi še velike težave. Bodoče etališče Anglije do zadnjih dogodkov v Sanghaju bo odvisno od izida posvetovanj, ki se vodijo med Washingtonom in Parizom. Angleški listi že sedaj trdijo, da britanska vlada ne bo storila drastičnih korakov, pri tem pa poudarjajo, da se Sanghaj iz dneva v dan spreminja v nevarnejši vulkan.

Položaj v Hongkongu je vedno bolj napet. Vojaske oblasti so pripravljene za primer najhujšega. Vsi zdravniki so bili opozorjeni, da se morajo brezpogojno postaviti v službo angleških oblasti. Angleži se najbolj bojujejo, da bi Japonci ne vzeli za bodoči cilj novo avtomobilsko cesto Hongkong-Kanton, ki je bila odprta šele pred nekaj dnevi. Po tej cesti vozi dnevno na stotine motornih avtomobilov municijo in orožje za osrednjo kitajsko vlado.

Konec žitne bitke v Italiji

Mussolini sprejel 2000 duhovnikov

Rim, 10. jan. TG. Ministrski predsednik Mussolini se je ob zaključku letošnje »bitke za povečanje žitnega pridelka«, ko je sam osebno delil nagrade onim kmetovalcem, ki so se najbolj izkazali, hotel zahvaliti tudi katoliški duhovščini za sodelovanje pri tej bitki za gospodarsko osamosvojitve Italije. Lansko leto je Italija pridelala 80 milijonov centov več žita in s tem dosegla, da je postala od tujanstva glede žita neodvisna. Letošnji uspeh bo brez dvoma še večji. Mussolini je odposlalstvo duhovščine — 60 škofov in nadškofov ter okrog 2000 duhovnikov iz vseh krajev Italije — sprejel v Beneški palači. Mussolinija je nagovoril vidniški nadškof Nogar, ki je izrazil veliko veselje nad tem, da je »žitna bitka« tako uspešno končana, a tudi svoje veselje, da Mussolini priznava zasluge, ki jih je pri tem imela katoliška duhovščina. Mussolini je med drugim odgovoril, da je srečen, da lahko sprejme katoliško

Zahvala Nj. Vel. kralja

Belgrad, 10. januarja. AA. Za božič in novo leto so poslane osebe in ustanove doma in na tujem čestitke Nj. Vel. kralju, Nj. Vel. kraljici Mariji, Nj. Vis. knezu-namestniku in kraljevskemu domu. Po najvišjem nalogu je pisarni Nj. Vel. kralja čast zahvaliti se posameznikom in ustanovam za poslane čestitke in vsem, ki so se pri tej priložnosti vpisali v dvorne knjige. (Iz pisarne Nj. Vel. kralja.)

Zahvala Nj. Vel. kraljice

Belgrad, 11. januarja. AA. Nj. Vel. kraljica Marija je dobila na svoj rojstni dan čestitke, ki ji izrekajo rodoljubne želje za dolgo življenje in srečo. Po najvišjem nalogu je pisarni Nj. Vel. kralja čast zahvaliti se vsem, ki so poslali čestitke, in tistim, ki so se pri tej priložnosti vpisali v dvorne knjige. (Iz pisarne Nj. Vel. kralja.)

Knez-namestnik v Atenah

Atene, 10. januarja. AA. Po kosilu na poslaništvu je Nj. Vis. knez-namestnik sprejel v poslaniških salonih odposlanstvo jugoslovanske kolonije v Atenah. V odposlanstvu so bili predsednik Tomić, g. Vaveri in častni konzul Stajić. Dalje je Nj. kr. Vis. knez-namestnik sprejel predsednika grško-jugoslovanske lige v Atenah, bivšega ministra Kofinasa v družbi g. Manditisa in dr. Janidesa. Nj. Vis. knez-namestnik Pavle in princesa Olga sta se dolgo in pristrčno pogovarjala s člani obeh delegacij in izrazila svoje zadovoljstvo s prizadevanjem vrednim vse pohvale, ki ga razvijajo za čim tesnejše prijateljstvo in sodelovanje med Grčijo in Jugoslavijo.

duhovščino Italije. »Sporazum med cerkvijo in državo bomo z desetletnico proslavili prihodnje leto.« To pomirjenje med Italijo in sveto stolico je najodločnejše želeno av. oče. Zato poziva, da naj vsi navzoči v tem trenutku mislijo na svetega očeta. Tistega dne so se odnošaji med državo in cerkvijo postavili na temelje sodelovanja, ki je rodilo, rodi in bo še rodilo zmerom boljše sadove.

Nato se je Mussolini zahvalil duhovščini za njen delež v borbi za gospodarsko osamosvojitve posebno med kmeti. Nato je Mussolini pozval, da naj sodelujejo še v borbi za zdrav razvoj mest, to je, naj čim več zdravih ljudi ostane na kmetih. Prav tako naj sodelujejo v borbi za dvig rolov in družin. Italija kot katoliška država ima pravico, da bolj kot drugi narodi s svojo silo in svojim narodnim zdravjem postavi branik za zaščito krščanstva in njegove omike.

t. m. ob pol 9 zvečer v zgornjih prostorih Ruskega doma, v Ulici kraljice Natalije, dva prosvetna večera, na katerih bo predaval dirigent Akademskoga pevskega zbora iz Ljubljane g. F. Marolt. Na prosvetnem večeru v petek se bo belgrajsko prosvetno društvo oddolžilo spominu Antona Foersterja ter bo imel g. Marolt predavanje o vsem njegovem poslanstvu med Slovenci in kulturnem pomenu njegovih ustvaritev. Prosvetni večer v soboto pa bo posvečen slovenski narodni pesni. Obe predavanji bodo pojasnjevale skriptne slike. Oba večera bo nastopal tudi Akademski kvintet iz Ljubljane. Vstopnina 5 din. Na prosvetna večera opozarjamo vse belgrajske Slovence.

„Jugoslovanska akcija“ se je ločila od „Zbora“

Zagreb, 10. jan. b. Včeraj je bila v Varoški pivnici v Zagrebu seja osrednjega odbora Jugoslovanske akcije. Ta seja je bila potrebna zaradi zadnjih dogodkov v gibanju »Zbor«. Na zahtevo večine članov osrednjega odbora jugoslovanske akcije je bila sklicana ta konferenca, katere se je udeležilo 37 delegatov iz raznih krajev države. Po vsestranski proučitvi položaja je »Jugoslovanska akcija« sprejela resolucijo, po kateri izstopa iz »Zbora« in prenaša svoj delež v Zagreb. Za predsednika Jugoslovanske akcije je bil izvoljen dosedanjí podpredsednik Zbora dr. Korenić. Delo Zbora se je gibalo na čisto političnem polju. Poudarjali so, da Dimitrije Ljotić ni pokazal dovolj elana in odločnosti v svojem desničarskem stališču. Poleg tega ni pokazal dovolj zanimanja in razumevanja za prečanske kraje. V konkordatski borbi se je eksponiral na način, da je spravil člane zbora Hrvate in Slovence v neprijeten položaj. Razen tega je imel zvezo z nekaterimi srbijskimi predstavniki združene opozicije v trenutku, ko je bilo to politično najmanj primerno. Zaradi vsega tega so sklenili, da se sedež Jugoslovanske akcije prenese v Zagreb in da se izvoli novo vodstvo. Z gibanjem »Zbor« so prekinjene vse zveze o formalni pripadnosti.

O prometni stavki v Parizu

O prometni stavki v Parizu piše glasilo krščanskih socialistov »Delavska pravica«, kakor da je bila popolnoma upravičena in da jo je izzvala samo slab socialen položaj francoskega delavstva. Obenem se hudi, da je kapitalistični tlak v Franciji, drugod in pri nas iz tega spel brž napravil »komunističen puč«, kakor vedno, kadar »delavstvo kaj zahteva«, in se čudi, da se tudi »slovenski« takim enostavnim katoliški tisk ob takih prilikah popolnoma ujema z žurnali francoskega in mednarodnega velekapitala. — Moramo pa že povedati, da se »Delavska pravica« sedaj ni obrnila na pravi naslov. Ni bil katoliški tisk tisti, ki je stavki v Parizu odredel pošten namen, ampak predsednik vlade ljudske fronte Chautemps, ki je javno povedal, da je to stavko sprožila kominterni, ne pa socialni razlogi, zato jo je francoska vlada tudi tako energično zadušila. Chautemps je torej tisti, ki je v tem spoznal komunističen puč, in notranji minister Dormoy je tudi po tem ravnal, pa se niti eden niti drugi ne prišteva med »katoliške kroge«. Sicer naj pa »Delavska pravica« raje nekoliko posvari tiste zastopnike delavstva v Kranju, ki so velekapitalu neeli seznanjati tistih deklet, ki so v tovarni agitirale za to, da na praznik Brezmadežnega Spočetja tovarna ne bi bila v obratu.

Od slovenstva do jns-arstva

Med »Slovenskim narodom«, ki velja za popoldansko glasilo JNS, in med zagrebškim »Obzorjem« se je vnel tak spor, da je moral »Slovenski narod« zbrati vse svoje zagovorniške sile, da reši svojo čast. »Narod« je namreč »Obzorju« očitil, da si neslogi in nezaupanje med glavami JNS samo izmišljuje, »Obzorje« pa je takoj odgovorilo, da je vse to res in da hrvaški del JNS v praksi vodi drugačno politiko kakor pa srbski in slovenski, za nameček pa ga je še pozval, naj pojasni, kako se more naslov tega popoldanskega jnsarkega glasila spraviti v sklad z ideologijo »ene, edinstvene jugoslovanske nacije«. Na ta poziv je »Slovenski narod« vrgel in brž zavpil, da je vse »skozí ostal zvest svojim idealom, pač pa, da se jim je izneveril »Obzorje«. »Slovenski narod« poudarja, da so ga ustanovili slovenski rodoljubi in nacionalisti, ki so mu dali »slovenski in jugoslovanski program« (slovenskega torej ne!) in hiti naštevati svoja velika dela. Pravi, da je on, »Slovenski narod«, že v času Petra Mrkonjića pošiljal v Bosno vstajem v pomoč gmotna sredstva, orožje in dobrovoljce. Nato je leta 1903 dal pobudo za veličastne protikluenovske manifestacije in demonstracije. Nato je bil desetletja tribuna hrvaških javnih in političnih delavcev. Za časa balkanske vojne je tudi skušal služiti jugoslovanski ideji, zbral je denar, blago in zdravila za srbske, črnogorske in bolgarske ranjence. Pri vseh teh akcijah je imel, kakor v letu 1938 sam pravi, sijajne uspehe. Slednjič s ponosom ugotavlja, da je ostal od svojega rojstva do danes na isti liniji, ki so mu jo začrtali njegovi ustanovitelji, zvest slovenskim in jugoslovanskim idealom. — Čudno, da je pri vsej tej samohvali pozabil omeniti, da je imel svojega zastopnika v slavni »mafiji«, ki je odkrila največji nemški kanon »debelo Bertor«, in da je že pesnik Koseski mislil nanj, ko je pel: »Deset jih pade, kjer porine.«

Mi smo pa mi...

V tedniku »Virovitičane« se neki »stari član HSS« brdiko pritožuje nad »hrvatstvom« nekaterih Hrvatov, zlasti iz najbližje dr. Mačkove okolice, ki vsakogar, ki se uza za črhniti »Kaj samostojnega, proglase za izdajalca domovine in sovražnika hrvaškega naroda in razdiralca njegovega discipliniranega nastopa. V dokaz nestrpnosti te okolice navaja tale dogodek: V pisarno dr. Mačka je prišel ugleden univerzitetni profesor iz Zagreba in prosil, da bi ga prijavili dr. Mačku Tajnik njegove pisarne, prof. Jakob Jelačić, »veliki Hrvat«, je zahteval od profesorja legitimacijo, ki mu jo je ta tudi izročil. Nato pristopi drugi »veliki Hrvat« posl. Kemfelja in začne univ. profesorju preiskovati žep, če nima s seboj kakoga orožja. To je bilo profesorju preveč, šel je iz pisarne z nejevoljno besedo: »Nikoli več v to hišo.«

Kakšen je pokvarjen kmet

Vilderjeva »Nova riječ«, glasilo srbskega Pribečevićevega dela bivše HHS, takole označuje »pokvarjenega kmeta«, ki je političnemu delu v kvar: »To je tisti kmet, ki je cerkveni ključar. Redno je v cerkvi, križ dela s širokimi kretnjami, da bi ga bolj videli. Če ni cerkovnika, on zveni, drži kadičnico, knjigo... Po službi božji šteje denar in ga vpisuje v knjigo, če jo ima. Vedno je točno obvečen, kaj dobiva kmet in to diskretno in pazljivo sporoča duhovniku. Če kdo duhovnika zančuje, ga ta naš prijatelj vedno brani. Je v stalni in zaupni zvezi z gospodom bogom. Smatra se za njegovega zaupnika. Pri spovedi je vedno prvi. Pride k spovednici in privleče svojo vrečo grehov, ki je zvrhoma polna. Tu jo iztrese, dobi pokoro, ki jo goreče opravi, potem pa vzame svojo vrečo za grehe, sedaj prazno, in jo odnese, da jo napolni do druge spovedi. Tiste brezbožnike, ki ne hodijo v cerkev in k spovedi, strašno sovraži, ker misli, da nihče nima nikdar več grehov prazne, kakor je on nima.«

Tako označevanje »pokvarjenega kmeta« je seveda v vseh katoliških hrvaških krogih vzbudilo veliko nevoljo. »Hrvaška straža« zameri »Hrvatškemu dnevniku«, da se niti z eno besedo ne obrne do tega svojega političnega tovariša, ki je »srpski prirepek hrvaške seljačke stranke«, ko vendar na drugi strani tako budno pazi na vsako besedo katoliških listov.

Združenost združene opozicije

Poročali smo že, da se bo hrvaški del združene opozicije, brez ozira na srbski del, udeležil volitev v senatu. Srbski del se v moravski in var-darski banovini volitev ne bo udeležil, glede du-navske in drinske banovine pa se še niso mogli odločiti. Med političnimi krogi vzbuja pozornost, da so te volitve v senat po podpisu tako imeno-vanega sporazuma prva ugodna prilika, pri kateri bi se mogel dejansko pokazati združen in enoten nastop vseh »sporazumšev«. Toda o takem enot-nem nastopu ni govora, ampak gre vsaka stranka svojo pot.

Osebnosti

Belgrad, 10. januarja. m. Na pogodbeno pošto Jarenina je postavljena za pogodbeno poštarico Pavla Fabiani, stalna pomočnica iste pošte.

Za predsednika disciplinskega sodišča pri Sto-lu sedmorice, oddelek B v Zagrebu, je postavljen dr. Jakob Konda, predsednik kasacijskega sodišča, oddelek B v Zagrebu. Za disciplinske sodnike so med drugimi imenovani: dr. Avgust Munda in dr. Fran Pihler, za namestnika pa Anton Lajovic in dr. Joep Fisinger, val kasacijski sodniki v Zagrebu.

Moja preljubljena žena oziroma naša preblaga, zlata mama, sestra, stara mama, tašča, teta itd., gospa

Terezija Trampuš

je danes po kratki težki bolezni, stara 82 let, previdna s tolažili svete vere, mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb predrage pokojnice bo v sredo, dne 12. januarja 1938 ob 3.30 popoldne iz mestne hiše na Poljanah št. 15 na pokopališče k Sv. Križu.

Vsem prijateljem in znancem jo priporočamo v pobožno molitev.

Svete maše zadušnice se bodo brale v več cerkvah.

Ljubljana, Salce, Praga, dne 10. januarja 1938.

Sebastijan, mož; Lucija, Amalija, Vali, hčere; družine inž. Alojzij Štrancar, višji svetnik banske uprave; dr. Davide Cosi, zdravnik; inž. Joško Lorenc, tovarnar — vnuki in vnukinje ter ostalo sorodstvo.

Kjer domuje beda

Če hodiš po lepih ljubljanskih ulicah s posnimi palačami, sijajnimi trgovinami in opazujes ljudi, moške in ženske, oblečene v tople kožuhe, se ti zdi, da v tem lepem mestu ni bede in gorja. Po ulicah je živahno vrvenje, vsakdo hiti za svojim opravkom; ta stopi v trgovino, oni v gostilno, tretji v restavracijo, v urad, banko in hranilnico. Po cestah vidiš živahne delavce, ki odmetavajo sneg, drugi se gibljejo na novo nastajajočih stavbah. Vse je v najlepšem, najživahnejšem tempu življenja.

Toda nameri svoj korak dalje, venkaj, na rob Ljubljane. Morda te zanese pot tja v Mestni log, v tako imenovano »Sibirijo«, ali pa na drugi strani za Bežigrad v zloglasno Gramozno jamo, kjer se kakor od sramu pred lepimi palačami in vilami, ki rastejo vseokrog, stiskajo revne, raztrgane koče in bajte, kot da bi se hotele pogrezniti še globlje v zemljo. Morda te zanese radovednost celo na častiljivi Ljubljanski grad, ki s svojo mogočno zunanostjo pač ne kaže, da se za sivimi, starodavnimi zidovi skriva toliko revščine in gorja.

V »Sibiriji«

Mestni log. V delavski koloniji stopiš v revno, leseno kočo. Že pri vratih ti udari v nos zatohli, vlažni duh po plesnobi. Vhod je brez veže ali predsobe, naravnost izpod milega neba (ki ta čas pač ne izkazuje posebne milobe, temveč kruto

Pri sosednji koči cepi star možak hrastove štore. Invalid.

»Kje dobite drva?«

»V Mestnem logu. Sreča, da imamo vsaj to dobroto. Izkopal sem nekaj hrastovih štorov. Kmetje nam to radi dovolijo, ker jim s tem čistimo travnike in smo tako oboji na korist.«

Del kolonije v Gramozni jami za Bežigradom.

»Ste sami? Imate družino?«

»Pet otrok.«

»S čim jih živite?«

»Dobivam 250 din pokojnine na mesec.«

»Ali je mogoče s tako majhno vsoto preživljati tolikšno družino?«

»Mora biti, gospod! Včasih je treba manj vreči v lonec, včasih tudi samo sol ali pa nič.«

»Kaj pa obleka, obutev, odeja?«

»Naberačimo.«

»A če pride bolezen?«

»Bolnika že imamo. Starejši leži. Včeraj nas je obiskala zaščitna sestra z magistrata. Včasih pade kaka podpora. A to so drobtine. Vi bi ne vzdržali, gospod!« — — —

V gramozni jami

Na Galjevi je nekaj bolje. Slabše v gramozni jami. Tu ni Mestnega loga in njegovega blagoslova v obliki drv. Rekli so, da ni varno hoditi v to »peklo«, češ da človek ni varen življenja. Toda pojdi s človeškim srcem in obrazom med ljudi, pa bodo tudi v tebi videli človeka! Na vprašanja v uradnem tonu seveda ne odgovarjajo radi. Na ljubezniv razgovor pa dobiš tudi ljubeznive odzive. Smeh je sicer grenek, besede jedke, toda za zagrenjenostjo se vendarle skriva neke prava človeška duša, četudi ponižana in razžaljena.

.....

Važna mednarodna cesta, na katero smo pozabili

Najkrajša cestna zveza med Madžarsko in Italijo gre čez Slovenijo

Maribor, 10. januarja.

V preteklem letu so se tudi v naših krajih pričela dela za modernizacijo najvažnejše naše cestne žile, po kateri prihaja mednarodni avtomobilski promet v našo državo. Moderniziral se je sicer samo kratek kosček te ceste od državne meje pri Sv. Ilju pa do Maribora, vendar so že lani napravili podrobne načrte za nadaljevanje cestnih del od Maribora proti Celju in Ljubljani. V nekaj letih bo, kakor upamo, cesta od avstrijske do italijanske meje na moderen način urejena. Delajo tudi načrte za modernizacijo ceste, ki vodi od Slovenske Bistrice preko Rogaške Slatine proti Zagrebu. Popolnoma pa se je dosedaj pozabljalo, da imamo pri nas tudi važno prometno žilo, ki je mednarodnega pomena. To zvezo so nam odkrili šele inozemski avtomobilisti, ki se vozijo iz Italije na Madžarsko. To je cesta: madžarska meja—Cakovec—Ormož—Ptuj—Slovenska Bistrica, oziroma Ptuj—Maribor. Če bi bila ta cesta primerno urejena, bi postala prvovrstna mednarodna transverzalka, ki bi v pogledu tranzitnega prometa med Italijo in Madžarsko prav z lahkoto konkurirala sloviti avstrijski moderni novozgrajeni cesti, ki pelje iz Celovca čez sedlo Pack v Gradec ter so jo Avstrijci gradili nalašč zaradi tega, da bi izpeljali tranzitni avtomobilski promet iz Madžarske

»Saj smo vendar vsi ljudje. Ali nismo vsi enakovredni državljani? Vsi opravljamo državljanske dolžnosti in služimo vojake; ko je bilo treba, smo darovali svoje zdravje, svoje ude in bomo morali na oltar domovine darovati tudi svoje življenje, če bo treba. Nismo sami krivi svojih razmer. Te nam niso dale prilike za potrebno izobrazbo. Srečen, kdor ima od mladih nog zadosti kruha, toplo sobo, denar za knjige, šolo. Tam zgoraj vidite vile, tu pa golo bedo in ponižanje. Neprestana borba in skrb za kruh; morda ga imaš danes, za jutri ne veš, kaj boš nesel v usta, kaj boš oblekel... V obupu se včasih zatečeš k alkoholu. Ni prav, vem. A vsaj za trenutek se zatopiš v pozabo, čeravno je naslednji dan še obupnejši. Ta ali oni je morda res kriv sam svoje usode, toda v večini je krivda izven nas...«

Beda za debelimi zidovi

Na Gradu je beda skrita za debelimi zidovi. Najhuja je v temni »viteški dvorani«. Tu se gnete šest družin v temnem, obokanem prostoru, pregrajenem z lesenimi ograjami. Ena družina domuje kar na hodniku. Druga ima na hodniku štedilnik. Peči v stanovanjih ni. Otroci se pade po hodniku, na prosto ne morejo. Ni obutev, ni obleke, a zunaj je mraz in sneg. Nikoli ne posije sončni žarek v to duplino. Na otroških licih je blebica in plahost. V očeh mater trpka skrb in negotovost. Iz vseh kotov vpije beda, revščina, beda. Kaj bodo dale v lonec za te vedno lačne, male želodčke, s čim bodo oblekle te šibke, premražene ude? Omare so prazne, shrambe se krčijo.

Po lepih mestnih ulicah pa hite ponosne dame, oblečene v tople kožuhe, za svoje edino skrbjo, kako se bodo oblačile po najnovejši modi, kako se bodo opravile za večerni ples...

Pogled v »Viteško dvorano« na Ljubljanskem gradu.

Stanovanjska delavska koča v »Sibiriji«.

hladnost) naravnost v stanovanje. Ob stenah stojita dve ozki postelji z raztrgano odejo, ob tretji steni pa majhen železen štedilnik. Stara, napol zarjavela in desetkrat zacinjena posoda stoji v neredu po policah. Na vrhvi nad štedilnikom vise stare, zakrpane cunje, iz katerih bi težko spoznal, v kakšne namene so bile ukrojene. Več kot dveh korakov ne moreš napraviti po sobi. In tudi vzravhati se ni priporočljivo, ker bi takoj zadel ob poševni strop iz lepenke, obložen z okajenim papirjem. O kaki urejenosti je sploh nemogoče govoriti, saj bi podoba vedno ostala enaka.

Sprejme te številna družina; deček z bledimi, suhim lici, za silo oblečen v njej neumerjeno, zakrpano obleko, obuta v nekeke opanke, iz katerih predrzno kukajo v svet umazani prsti in pete. Z materjo vred radovedno zro vate, češ, kaj neki išče tuje v tem domu človeškega ponižanja in sramote.

»Dobro dan!« — —

»Oprostite — ni prav, da prihajam nepoklican v vaš dom — toda slišal sem, da stanuje v tej koči številna družina in mi je bilo nerazumljivo, kako je kaj takega mogoče.«

»Zdi se mi, da vam je vendar razumljivo,« vpade žena s trpkim, ironičnim nasmehom; »kajti sicer bi se večkrat potrudili med nas, da bi nekoliko pogledali to našo revščino. Morebiti bi bilo potem bolje za nas. Toda sem nihče ne najde poti, je predaleč, pa tudi prezoporno za meščana. Mi pa moramo noč in dan živeti v tej revščini, pa naj nam bo to neprijetno ali ne!«

Na njenem obrazu je trpka bolest in prezir. »Tu pogledjte: osem članov družine živi v tem ozkem prostoru! Dve postelji sta tu, a spati nas mora osem!«

»Saj to ni mogoče!«

»Mora biti mogoče! Po tleh, pod posteljo, kjer je prostor. Poleti je laže. Takrat greš lahko tudi pred kočo. Pozimi in ob deževnih dneh je neznosno. Kuriti moraš noč in dan, tudi ponoči. Vso noč. Bog ne daj, da bi v teh mrzlih dneh ugasnil ogenj samo za eno ur. Najhuje je ob deževju. Dolgo deževje razmoči lepenko na strehi in teče voda v kočo. Najhuje pa je kadar pride bolezen.«

Notranjščina revnega delavskega stanovanja.

»Je mnogo boleznih v tej koloniji?«

»Mnogo, saj ni čuda! Največ škoduje vlaga. Pogledjte po drugih kočah! Ponekod ni niti poda v koči. Na golih tleh spijo. Mi smo še srečni.«

»Kako pa živite? Imate kak stalen zaslužek?«

»Kako živimo? Sama ne vem. Živimo, ker moramo živeti. Stalnega zaslužka ni. Kolikor utegnem, grem sama v mesto čistit in pomivat kake pisarne. Moč dolgo ni imel pravega zasuzka. Zdaj ga je dobil na magistratu pri kidanju snega. Zima, sneg je naša nesreča, vendar ga težko čakamo, ker da vsaj zaslužek.«

»Kaj pa otroci, ali so medtem sami doma?«

»Na srečo hodijo v dnevno zavetišče. Za božič smo dobili tudi nekaj podpore v obliki in obutev na mestnem socialnem uradu. Nekaj premoaga nam je podelil Rdeči križ. Dnevi takih daril so veseli dnevi v našem težkem življenju — vendar so tako zelo redki...«

KINO UNION Tel. 22-21

Danes nepreklicno zadnjič!

Ob 16., 19-15 in 21.15 uri

GASPARONE

Marika Röck, Joh. Heesters

Jutri nov spored! Veselo zabavna opereta

»Pošni kočijaž iz Lonjumeau-a«

Kraljev tenor

Willy Eichberger, Leo Slezak, Lucie English

Obsojeni „pohodovci“

Ljubljana, 10. januarja.

Zanimiva obravnava je bila v soboto ob pol 9 zjutraj pred okroglim sodiščem v znani sobi 39. Na obtožni klopi so sedeli nekateri simpatizerji in so-trudniki bivšega nacističnega glasila »Pohoda«, znanega po svoji surovi pisavi in etrupnem sovražstvu do vsega, kar ni nacistično. V času, ko se vlada trudi za pomirjenje političnih strasti v državi, je to glasilo še prav posebno besno napadalo slovensko ljudstvo, ki bi ga najraje proglasilo vae za protidržavno. Iz razumljivih razlogov je bila temu listu odvzeta preventivna cenzura ter je bil list zaplenjen, dokler ni bil ustavljen. Številko 35, »Pohoda« je okrajno glavarstvo prav tako zaplenilo zaradi hujskajočih člankov. Toda nekateri pohodovci so kljub temu list razširili. Pri tem so uporabili avto ravnatelja ljubljanskega velesojca g. Milana Dučarja, predsednika Narodne odbrane v Ljubljani, ki je bil tedaj tudi aretiran, pa pozneje izpuščen. V soboto so se na obtožni klopi zagovarjali: Franc Kokoli, urednik »Pohoda«, Zdravko Deleja, tajnik bivše Narodne odbrane v Ljubljani, sofer velesojca uprave v Ljubljani Josip Pribušić, Anton Osovnik, zasebnik iz Domžal, njegova žena Franciska in sin Anton, akademik, Franc Fermentin, dimnikarski pomočnik in Janko Lipnik, dimnikarski mojster iz Ljubljane.

Obravnavo je vodil sodni svetnik dr. Kokalj, tožbo pa je zastopal državni tožilec dr. Goslar. Obtožence je branil dr. Cepuder.

Obtoženci so bili zaradi ilegalnega razširjanja »Pohoda« obsojeni po § 34 kaz. zak. in čl. 4 zak. o javni varnosti in zaščiti države; Franc Kokoli na 5 mesecev strogega zapor, na 300 din globe ter 500 din povprečnine; Zdravko Deleja na tri mesece zapor, 300 din globe in 500 din povprečnine; Anton Osovnik ml. na 2 meseca zapor, 300 din globe in 500 din povprečnine, kar pa smatra sodišče za neizterljivo. Ostali obtoženci so bili oproščeni zaradi pomanjkanja dokazov. Vsi so sodbno sprejeli ter ni nihče prijavil ugovora ali revizije. Javni obravnavi, ki je trajala od pol 9 do pol 1 popoldne, je prisostvovalo okoli 50 ljudi, po večini simpatizerjev obtožencev in prištev bivše Narodne odbrane ali bivše Orjune.

Velikodušna ustanova

Majšperg, 9. januarja.

Pred božičem so v ljudski šoli blagoslovili in odprli kuhinjo za revne šolske otroke. Sedaj dobiva 38 najsiromašnejših otrok v šolskih dneh dodatno toplo kosilo brezplačno. Gospod in gospa Novak, solastnika tovarn strojil in Vunateks, sta v spomin na svojega sina edina g. Teodorja, ki je pred nekaj meseci umrl v Gradcu, pa so njegovo truplo prepeljali domov, založila potrebno glavnico, od katere obresti se bo hranilo leto za leto ustrezajoče število najrevnejših šolobveznih otrok v Majšpergu skozi zimsko dobo, ko je potreba največja. — Ob dobrotnika sta na lastne stroške dala prezidati kuhinjo in potrebne pritlikline in sta nabavila ves potreben pribor. Gospa Novakova tudi sama nadzoruje kuhinjo in razdelitev obedov. S tem velikodušnim dejanjem sta gospod in gospa Novakova postavila svojemu blagopokojnemu sinu najlepši, pa tudi najtrajnejši spomenik. Še pozni rodovi se bodo s hvalečnostjo spominjali na onega, čigar ime nosi ustanova, in na ustanovitelja ter bodo molili za nje.

Ljudsko gibanje v l. 1937

Sv. Ana v Slov. goricah. Rojenih je bilo 82 otrok (v letu 1936 94). Umrlo je 52 oseb (v letu 1936 43). Poročenih je bilo 21 parov (28). Zupnika Sv. Ana v Slov. goricah šteje nad 3050 prebivalcev.

Škocijan pri Mokronogu. Rojenih je bilo 97 otrok (v letu 1936 99), umrlo je 57 oseb (v letu 1936 59). Najstarejši med umrlihi je bil Jelene Jože z Ivančevrh, ki je dofačal 88 let. Oklicanih je bilo 38 parov, porok pa je bilo 24. Obhajil je bilo 15 360.

Podzemelj. Rojenih je bilo 71 otrok, umrlo je 26 oseb. Oklicanih je bilo 18 parov, doma je bilo 12 parov. Sv. obhajil je bilo razdeljenih nad 18.000.

Iz Julijske krajine

Duhovniške vesti. G. Ivan Mozetič, župnik v Ravnah nad Cerknem, je imenovan za cerkljanskega prodekana. G. Ivan Matelič, župnik v Smartnem v Brdih, bo začasno upravljal tudi župnijo Kojško.

Dopisovanje z goriškim ordinariatom. Decembrski uradni list goriškega ordinariata, premeta odlok, s katerim so naprošeni vsi gg. duhovniki, da dopisujejo z nadškofijsko kurijo v zadevah, ki se tičejo gospodarskih vprašanj, v italijanskem jeziku; ukrep se utemeljuje s tem, da pomeni drugačno dopisovanje izgubo časa in sitnosti. V drugih zadevah je dovoljeno častiti duhovščini dopisovanje v latinščini.

Nesrečno je padel in zmrznil. Pred dnevi se je vračal iz Tolmina proti domu na Praprotnem 45 letni posestnik Anton Janež. Bil je v Gorici pri invalidni komisiji in bil moral drugi dan v Videm. Ko je šel iz Tolmina, mu je na klanecu, ki pelje od Tolminke proti Poljubinju, na ledeni cesti zdrsnilo — bil je invalid — in je na izbočenem tlaku tako nesrečno padel, da ga je zaneslo pod cesto, kjer je hudo ranjen obležal in zmrznol. Zapušča vdovo z nedoraslimi otročiči. — Pokoj njegovi duši!

Težak padee na delu. Anton Mihelič, delavec iz Boveca, je pri nekem delu v bližini Soče tako nesrečno padel, da si je pretresel možgane. Odpeljati so ga morali v goriško bolnišnico.

Druga elektrarna na Soči. Kakor smo zvedeli iz poučenih krogov, bodo v kratkem začeli z gradbo druge elektrarne na Soči. Centrala te elektrarne bo v Plavah, jez bo pa nad kanalskim železniškim mostom pri Ajbi. Od tam bo podzemeljski odtok Soče na desnem bregu pod Gorenjim poljem do centrale v Plavah. Ljudstvo se veseli novega dela in upa na primeren zaslužek.

Huda poledica v Ljubljani

Ljubljana, 10. januarja.

Pritoževali smo se okoli novega leta čez mraz, ki je bil res hud, toda vsaj znošen. Nebo nam je po svetih Treh kraljih poslalo nekoliko milejše vreme, toda v nedeljo zvečer pa smo prišli še na slabše, kakor pa je bil oster mraz. V nedeljo zvečer je namreč nastala po ljubljanskih cestah nepopisna poledica, ki je pešcem in kolesarjem skoraj onemogočila vsak promet. Pred leti smo imeli prav tako poledico in posledica je bila, da si je vse polno ljudi zlomilo roke ali noge. Ljubljanci imajo od tistega nesrečnega leta žalostno skušnjo ter vedo, kaj jih čaka, če po tako neugodnih tleh hite s običajno ljubljansko naglico. Resnično je, da so ljudje le v malokaterem mestu iste velikosti kot je Ljubljana, tako nestrpni. Snočnja in današnja poledica pa jih je zopet privadila na zmeren tempo.

V nedeljo je čez dan snežilo, popoldne pa se je sneg spremenil v dež, ki je na tleh sproti zmrzoval. Nastala je poledica, trda kakor steklo. Preteto nakovane gozderice je moral imeti človek, da je mogel snoči ali danes zjutraj po ljubljanskih ulicah. Prehod čez čisto ali čez most je pomenjal pravo življenjsko nevarnost. Ljudje so hodili z največjo previdnostjo, tako kakor da bi stopali po samih kurjih jajcih. Padcev je bilo nšteto. Tu in tam se je prevrnila dobrodušna gospodinja, ki je šla davi na trg, tam se je prevrnil učencek, ki je hitel v šolo, pa je nekoliko zamudil uro, tudi moški so padali. Pomilovanja vredni so bili stari ljudje, ki že tako in tako težko hodijo in ki so bili v stalni nevarnosti pred padci. Največje poledice so bile na tramvajskih postajah, kjer so ljudje čakali na vozove, ni bilo pa nikogar, ki bi ta postajališča posul z žaganjem, pepelom ali vsaj s peskom. Največ padcev je bilo zato predstojnim in snoči ob stopanju z zamrzlih postajališč na prav tako spolzke tramvajске stopnice. Kaj pri upravi tramvaja res ni nikogar, ki bi mislil tudi

na to malenkost? Občinstvu bi bilo s tem zelo ustrezno.

Grajiati moramo tudi mnoge ljubljanske hišne posestnike, ki se še v nedeljo zvečer niso spomnili, kaj je njihova dolžnost ter niso dali očistiti in posuti zamrzlih hodnikov. Davi je morala posredovati v nekaterih primerih celo policija, da so se hišniki in hišni posestniki zganili ter očistili hodnike in jih dali posuti. Mesto samo je dalo davi nekatere važnejše prehode in bolj prometne ceste posuti s peskom. Vso čast pa zaslužijo tisti hišni posestniki, ki niso posuli s peskom samo svojih lastnih hodnikov, temveč tudi cestišče okoli svojih hiš. Nekje v ljubljanskem predmestju ima neki posestnik večjo hišo in zelo obsežen vrst, mimo katerega vodijo tri važne ceste. Posestnik je videl, kako se ljudje opotekajo nimo njegove hiše in vrta ter je dejal: »Pred mojo hišo se ne sme nihče ponesrečiti zaradi ledu!« Poklical je svoja dva hlapca in jima velel, naj krog in krog hiše potrosita pesek, ki ga je imel sicer pripravljene za neko novo stavbo. Toda posestnik je pravilno mislil, da je sleherni človeško življenje nesteto-krat več vredno, kakor pa nekaj trug peska.

Pravi junaki pa so nekateri ljubljanski kolesarji. Pristna ljubljanska srajca ni brez kolesa tudi v najhuji zimi. Tudi sedaj, ko je najbolj nevarno voziti se s kolesom, se mladi fantje kar vozirajo ali boljše rečeno, s kolesi kar drse po poledici. Sem in tja pride seveda tudi do nezgod, zakaj če kolo zavoji v žleb ali na rob ceste, spodrsne in kolesar zleti na trda tla ter odnese več ali manj bušk na telesu. Takih dogodkov je bilo snoči ali danes v Ljubljani vse polno. Trpe zlasti delavci, ki se vozijo s periferije ali okolice v Ljubljano na delo. Po Ljubljani so se raznesle govorice tudi o raznih nesrečah in celo o neki smrtni nesreči, vendar po naših ugotovitvah do večje nesreče do danes popoldne nikjer ni prišlo.

Roman rdeče diplomatkinje Kolontajeve

Sovjetska diplomatinja gospa Kolontajeva je zastopala sovjetsko Rusijo v različnih mestih Evrope, nazadnje pa je bila trgovska pooblaščenka na Danskem. Kakor so poročali listi, je nazadnje tudi ta rdeča gospa dobila povelje, naj se vrne v Rusijo, kjer jo čaka menda enaka usoda, kakršne so bili deležni vsi, ki so bili poklicani nazaj. Gospa Kolontajeva pa se menda ne misli odzvati temu prijaznemu povabilu in namerava ostati v Evropi. S tem pa je končan njen življenjski roman.

Sedaj bo tudi gospa Kolontajeva deležna brezdomovinstva, kakor toliko drugih Rusov, ki jih je rdeči režim poslal kot begunce po širnem svetu. Življenje te komunistične izobraženke pa je tako zanimivo, da se izplača o tem malo spregovoriti. Kot dekle so jo doma klicali »Stasja«. Bila je hčerka ruskega carskega generala in njena mati je občevala na ruskem carskem dvoru. Bila je deležna vzgoje vseh visokih plemiških hčera. Ko je bila še mlado dekle, so jo omožili s plemičem, s katerim pa ni bila srečna. Zakon je bil kmalu ločen. To osebno razočaranje in ogorčenje, da se je morala možiti z možem, ki ji je bil vsiljen, ker je bil plemič, jo je tako zagrenilo, da je kot mlada žena šla v vrste revolucionarjev. Najprej je stala v taboru Kerenškega, pozneje pa se je pridružila bolj radikalni struji. Medtem se je poročila z možem, ki je bil njenega prepričanja.

Ko je prišel na vrh boljševizem, je bila Kolontajka vnetja bojevnica za radikalne ideje. Lenin in Trocki sta spoznala njene sposobnosti ter jo docela vpregla v svoj voz. Ko so se v Kronstadtu začeli upirati mornarji, je šla tja Kolontajka, oblečena v rdečo obleko in pokrita z ruto ter je po mornariških breznicah tako ognjevitno prepevala ruske pesmi, da je pridobila

mornarje. Sveto je verovala, da se bo izpolnila obljuba revolucionarjev, da bodo rdeči prinesli na zemljo raj.

Vendar je kljub tej svoji veri še ohranila smisel za resničnost življenja. Tako je v svojem književnem delu popisala revščino otrok v Rusiji in bedo tovarniške ruske delavke. Vse te nesreče je imela sicer le za prehodno zlo, vendar jih je ostro bičala. Pozneje je napisala roman, ki je deloma izšel v francoskih listih. V tem romanu opisuje mlado revolucionarko, ki se ob strani ljubljenega moža bori za socialistične ideje. Ko je zmagal komunizem, si je tudi on hotel privoščiti sladkosti tega sveta. Ona pa je bila zaradi tega razočarana ter ga je zapustila ter je šla raje sama v mraz in temo, kakor da bi se bila izneverila svojemu idealu. V tem romanu je mnogo bridkega spoznanja. Morda so prav te knjige vzbudile nezaupanje do nje. Morda pa so bili do nje že popreje nezaupni, ker je pač rojena plemkinja carskega kova. Kdo ve, kaj je bilo vzrok, da je padla v nemilost.

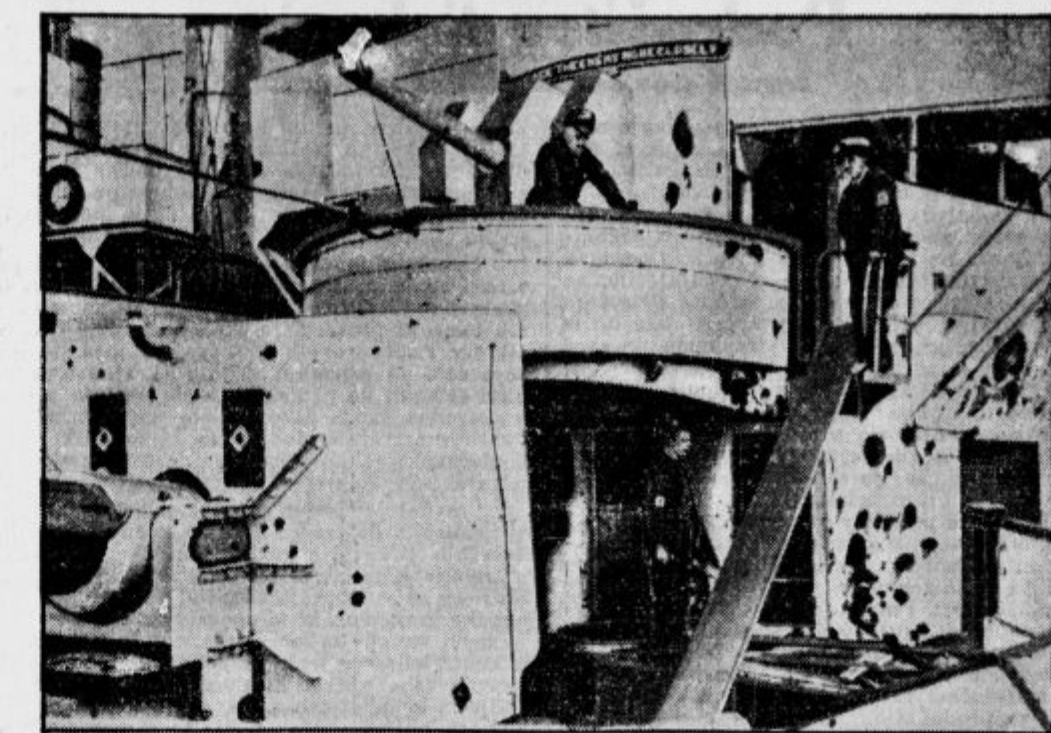
Zadnja leta je bila bolj molčeča. Zadnjikrat so listi poročali o njej, ko je bilo govora o velikem diplomatskem plesu v Ženevi, kjer je ona imela najbolj elegantno obleko. Sicer pa je tudi na diplomatske sprejeme vedno na obleki nosila velik rdeč trak. Sedaj se je ženska že postarala. Njena duša prav gotovo rusko zemljo še bolj ljubi, kakor jo je ljubila kdaj poprej. Danes pa so ji vrata v domovino zaprta. To je silna tragedija, ki pa dokazuje, da človeško življenje vendarle uravnava nekaka izravnalna pravica, katere ona doslej nikdar ni hotela priznavati. Sedaj pa jo v tragediji svojega življenja občuti.

Potomka indijanskega poglavarja

Vnučinja glasovitega poglavarja Indijancev iz rodu Sioux, ki se je imenoval Sittang Bull, se je vpisala na ameriško športno šolo, da bi se tamkaj naučila streljati z lokom in metati kopje. Njen indijanski ded je slovel zaradi svoje hrabrosti, s katero se je bojeval zoper vsiljive belce, ki so zasedali kos za kosom indijanske domovine. Ti boji so bili v današnji južnozahodni Montani. Dekle se je pozneje vpisalo na univerzo v Willamette v državi Oregon. Dekletu je po indijansko ime »Vaste Agidivih«, kar bi se po slovensko reklo »Pričaraj ljubeznivost«. Toda dekletu, ki je že precej ameriško vzgojeno, se je to zdelo premalo ameriško, ter je svoje lepo indijansko ime spremenila v ameriško »Evelina Welsh«. Morda se je svojega indijanskega imena dekleta malo zbal, ker bi bila po indijanskem običaju morala storiti nekaj takega, zaradi česar bi bil njen indijanski rod deležen velikega odklona. Dekle je sedaj zgodovinarica in se zelo odlikuje v organizaciji ženskega gibanja. Bila je dvakrat predsednica mednarodnega kluba na univerzi. Posebno pa jo veseli petje in godba.

Mestni zrak ni škodljiv

Navadno ljudje mislijo, da je zrak v velikih mestih človeškemu zdravju hudo škodljiv in da je poln bolezenskih bakterij. Pred kratkim pa je higienski zavod univerze v Lipskem napravil v tem oziru važen poskus. Po mestnih trgih, ulicah in parkih je natančno preiskal zrak. To je naredil tako, da je po teh krajih razpostavil steklene posodice, v katerih je bila taka tekočina, ki jo imajo bakterije zelo rade in se v njej goje. Te stekleničice je 60 cm od tal razpostavil in jih tam pustil po pol ure stati. Nato so posode pobrali ter jih zaprli. Zaprte posode so nato hranili 24 ur v gorkih prostorih, kjer je bilo 37 stopinj toplote. Nato so jih zopet za 24 ur prenesli v temne prostore, da bi bakterije dozorele. Šele tretji dan potem so skodelice odprli ter začeli

Angleška vojna ladja »Ladybird«, ki je reševala ameriške mornarje iz potopljenih ameriške topničarke »Panay«, katero so potopili Japonci. Toda tudi angleško vojno ladjo so japonski topovi obstreljevali, kar se jasno vidi na naši sliki

Speče življenje živali po zimi

Živali, ki spe zimsko spanje, že davno spe v zimskih brlogih in skrivališčih. Svizec, jazbec, hrček, polh, medved in druge podobne živali prespe nekatere vso zimo in ves mraz, zaradi česar jih človek včasih kar zavida. Ko bi siromak, ki nima denarja ne za obleko ne za kurjavo in ne za hrano, mogel kaj takega, to bi bilo imenitno! Med zimskim spanjem živalim ni treba nič skrbeti za vsakdanjo hrano.

Poleg omenjenih štirinožcev pa je še mnogo več manjših živalic, ki zimo kar prespe. Zlasti velja to za živalce, ki žive v jezerskih vodah ali pa v morju. Kadar napoči zima, živalce otrpnejo in zaspe. Niti najhujši mraz jim ne more do živga, kakor so dognale preiskave. Če živalce žive nekeje v jezerskih ali morskih vodah, se zimskemu mrazu še nekam lahko umaknejo in izognejo. Če pa take živalce žive v lužah, zamrznejo in so vse spremenjene v debel led, v tem ledu ostanejo tudi živalce. Velika je torej nevarnost, da zamrznejo. Zato jih je mati narava, kakor tako radi pravimo Stvarniku!, obdala s posebno napravo, ki se z njo lahko izognejo smrti v ledu.

Naj navedemo za zgled le tako imenovano vodno bolho! To kaj radi love akvaristi za svoje ribice v akvarijih. Vodna bolha leže dve vrsti jajčec. Spomladi izleže tako imenovana poletna jajca. Ta jajca imajo nežno kožico ter se hitro razvijajo. Jeseni pa zleže vodna bolha zimska

jajca, ki so obdana z močnejšo kožo. Ta jajca pa se kaj počasi razvijajo. Zimska jajčeca povodne bolhe je tako odporno proti mrazu, da nikakor ne zamrzne. Vendar je za ta jajca druga nevarnost. Zima je lahko še kolikor toliko mila, toda jesen ali pa pomlad je včasih sila mrzla. Če se v mili jeseni ali zimi jajčeca izležejo, jih potem zamori pomladanski mraz. V tem oziru pa je lepo preskrbljeno s tem, da se jajca ne razvijejo poprej, preden niso dodobra že enkrat bila zamrznjena. Šele potem ko se odvajajo in nastopi gorko vreme, se iz jajčec izležejo živalce. Tudi jajčeca, ki so jih hoteli imeti izleženo v laboratorijih, so morali poprej dati zamrzniti, preden so se izlegla.

V lužah pa žive še druge male živalce, razni mali črvi in glistice. Tudi te zamrznejo kakor zmrzne blato, prst ali rastlina v vodi. Če iz katerega zamrznjenega potoka ali luže vzameš kako rastlino in jo potem doma odtajaš, se bodo istočasno odvajale tudi male živalce in bodo začele švigati po vodi, kakor bi se nikdar nič ne bilo zgodilo. Poskušali so in dognali, da so ti mali črvički po lužah prenesli brez škode za svoje zdravje in življenje do 60 stopinj mraza.

Na ozemlju okoli južnega tečaja so našli majcne gliste, kakor las debele, ki preneso mraza nad 70 stopinj. Preskušali so te živalce in jih dali celo v tekoč zrak, ki ima 192 stopinj mraza. Pač so hitro otrpnile. Kakor hitro pa se je toplota povišala, so živalce zopet zaživele. Nazadnje so napravili tako hud umeten mraz v laboratoriju, da je bilo 272 pod ničlo. Tak mraz naredi v laboratorijih tako, da napravijo plin helij tekoč. In celo v tem strašnem mrazu živalce niso poginile. Kakor hitro se je zrak zopet segrel, so bile živalce in vsele. Iz tega vidimo, koliko bolj trdoživa je mala živalca kakor wa človek.

»Ali misliš, da je princ tudi kdaj tepen?«
»Seveda, čemu neki bi sicer kralj potreboval svoje žezlo?«

Kralj avtomobilov in kabaretna pevka

Na Angleškem imajo starodavno navado, da kralj za novo leto posebno zaslužnim državljanom podeli plemstvo ali vsaj kak visok red. Letos je kralj izbral za to avtomobilskega kralja lorda Nuffielda, ki mu je podelil naslov viskonta, in kabaretno pevko Gracijo Fields, ki jo je imenoval za komanderja reda britanskega imperija. Kralj je to svojo izbiro tako utemeljil, da je kabaretna pevka Gracija Field v Londonu zaradi svojih popevk sila priljubljena ter da jo vsak večer posluša tisoče Londončanov. Gospodična Gracija Fields pa je poročevalcem londonskega časopisja izjavila, da nikakor ni prva pevka, ki jo je doletelo tako odlikovanje. Povedala je, da je pred 20 leti predsednik francoske republike Poincaré imenoval za komanderja francoske častne legije francosko pevko Ivetto Guilbert.

V tej hiši, ki pa je strogo zastražena, čaka nevesta egiptovskega kralja Farida Zulficar na svojo poroko. Pred poroko nevesta ne sme zapustiti svojega doma

Št. 26.

Razdedinjeni vitezi

V veliko začudenje vseh je mladi vitez takoj pojezdil k šotoru templovskega viteza in je s konico šulice udaril po vitezevem ščit. To je pomenilo boj na življenje in smrt. Ta drznost pa nikogar ni bolj presenetila kakor templovca samega.

»Ali ste se že spovedali,« se je rogala, »ker se tako drzno igrate s svojim življenjem?«

»Mislim, da sem na smrt bolj pripravljen kakor vi,« ga je zavrnil neznan vitez, ki se je dal v turnirke knjige vpisati pod imenom »Razdedinjeni«.

»Prav, pa še enkrat dobro pogledite sonce, saj ga vidite zadnjikrat,« je rečal templovec, »ker jutrišnjega dne ne ukaže več.«

V zahvalo za vaš nasvet vam jaz dajem drug nasvet,« je odgovoril razdedinjeni. »Izberite si svežega konja in vzemite si novo kopje, ker obojega boste hudo potrebni.«

Po teh besedah je potegnil vajeti in svojega konja ritenski spretno vodil nazaj na prejšnji prostor. To je naredil tako mojstrsko, da je bilo vsem dokaz, kako velik mojster je ta vitez na konju.

Nasvet neznanega viteza je viteza Brianda seveda silno ogorčil. Ker pa v takih okolištinah nikakor ni smel tvegati poroka, je moral vendarle, dasi hudo nerad, ubogati neznančev nasvet.

Oba viteza sta stala na svojih mestih in čakala, kdaj zadoni trobenta. Gledalci so bili do skrajnosti razburjeni, vendar so bili vsi na strani mladega viteza.

Zahvala

Podpisani **Jernej BITENC**, posestnik, Sostro, št. 5, sem imel večjo požarno škodo. Bil sem zavarovan pri ugledni zavarovalni družbi

„JUGOSLAVIJA“

v Ljubljani, ki je škodo likvidirala v moje popolno zadovoljstvo.

V resnici se čutim dolžnega, da se družbi javno zahvalim za izkazano kulantnost in jo vsakomur najtopleje priporočam,

Sostro, dne 10. januarja 1938

BITENC JERNEJ, posestnik

ZAHVALA

Vsem, ki ste moji ljubljani ženi, naši nepozabni mamici, lajšali trpljenje, vsem gg. zdravnikom, čč. kuratom in sestram splošne bolnišnice, predvsem č. sestri Jedert, vsem, ki ste ji po prerani smrti poklonili cvetje in jo spremili na poslednji poti — iskrena hvala.

Sv. maša zadušnica bo v petek, dne 14. t. m. ob 8 v stolnici.

V Ljubljani, dne 10. januarja 1938.

Rodbina Milan Bleiweis-Trsteniški.

Zahvala

Vsem prijateljem in znancem, ki so spremili našega očeta na zadnji poti — se iskreno zahvaljuje zalujoča družina

Majcen

Zapustila nas je po hudem trpljenju naša predraga

Majdica

Umrla je dne 8. januarja 1938 ob pol 9 zvečer v celjski bolnišnici, stara komaj eno leto. — Pogreb je bil v ponedeljek ob 3 popoldne. — Vsem gg. zdravnikom, čč. sestram in gosp. upravniku priskrba hvala za vse prizadevanje in ves trud.

Celje, dne 10. januarja 1938.

Rodbina Knapova.

MALI OGLASI POZOR DAME! UGODEN NAKUP!

V malib oglaših velja vsaka beseda Din 1.—; ženitovanjski oglaš Din 2.—. Najmanjši znesek za mali oglaš Din 10.—. Mali oglaš se plačuje tako pri naročilu — Pri oglaših reklamnega snafaja se računa enokotlonska, 3 mm visoka petitna vrstica po Din 2:50. Za pismene odgovore glede malib oglasov treba priložiti znamko.

Službe iščejo

Dobro izučena šivilja
gre šivat na dom. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 335. (a)

16 let staro dekle
močna, delovna, hči železničarja, išče mesto trgovske vajenke. Ponudbe v upravo »Slov.« pod »Vajenka« št. 335. (a)

Dekle
vešča šivanja in pospravljanja sob, želi primerno namestitev s 1. februarjem ali pozneje. Naslov v upr. »Slov.« v Celju. (a)

Vzgojiteljica
perfektnim znanjem nemščine — išče službo za čez dan v boljšo družino. Ponudbe v upravo »Slov.« pod »Vzgojiteljica« P 221.

Prodamo Štajerska jabolka

lepa, izbrana: kanada, bobovec, gambovec itd. od 2 do 3 din kg — dobite v skladišču

Ivan Oblak
Glinška ulica št. 3

Najboljši trboveljski premog

brez prahu
koks, suha drva
I. Pogačnik
Bodajeva 5 Telefon 20-35

Kupimo

Vsakovrstno
zlato kupuje
po najvišjih cenah
ČERNE, juvelir, Ljubljana
Wolfova ulica št. 3

Jabolka
prvovrstna, namizna, kupim 5—6000 kg. Ponudbe z navedbo vrste in cene poslati Ivanu Valeskini, Koroška c. 99, Maribor.

Službodobe

Za hišnika
sprejem zakonca srednjih let. Predstaviti se od 9 do 11. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 336. (b)

Stalno službo dobi
kdo posodi 40.000 din proti 10% obrestim in vključbi na posestvo. — Ponudbe v upravo »Slov.« pod »Posodime« št. 339. b

Posestva

Kunaver Ludvik
gradbeno-strokovno obračunski posredovalec — Cesta 29, oktobra št. 6, telefon 27-33, ima naprodaj večje število parcel, kompleksov, posestev, gozdov, trgovskih in stanovanjskih hiš in vil. Pooblaščen graditelj in sodni cenilec za nasvete brezplačno na razpolago. (p)

V najem:
Rudniško restavracijo
odda Udruženje rudniških nam. v Velenju 1. marca 1938 v najem. Ustna licitacija bo 14. januarja ob treh popoldne na rudniku Velenje. Reflektanti naj predložijo osebno dokumente o obrtni pravici. Pogoji navpogled pri licitaciji. (n)

Glasba

KLAVIRSKÉ HARMONIKÉ
OD
DIN 480.—
ZAHTEVAJTE BREZPLAČEN KATALOG
MEINEL & HEROLD
JALOVORNIČE
GLASBICE, MARIBOR št. 102

Damske zimske plašče s kožuhovino ali brez si lahko nabavite po zelo nizkih cenah pri

F. I. GORIČAR, LJUBLJANA, SV. PETRA CESTA 29

Zahtevajte povsod naš list!

Kupujte lepa in trajna darila novoporočencem

TRGOVINA

H. NIČMAN, LJUBLJANA

Vam nudi vsakovrstne kipe, krasne križe za obesiti in postaviti, cele garniture svečniki od Din 60.— dalje, slike najrazličnejše velikosti in kvalitete. Cene izjemno nizke. Postrežba točna in solidna.

Zahvala

Vsem, ki ste izkazali poslednjo čast ob smrti ljubljenega soproga, očeta, gospoda

Jurija Krašovica

veletrgovca in posestnika

izrekamo najtoplejšo zahvalo. Zlasti se zahvaljujemo za izkazano naklonjenost preč. duhovščini, občinskemu odboru, odboru Savinjske posojilnice, vodstvu hmeljarne, žalskim pevcem za žalostinke, ravnateljstvu Celjske posojilnice, Sokolu in gasilskim četam Žalec-Braslovče v krajih, deputaciji Združenja trgovcev in Celja in Ljubljane, vsem ostalim stanovskim tovarišem, kakor vsem prijateljem in znancem, ki so ga spremili na njegovi zadnji poti. Nadalje se zahvaljujemo vsem darovalcem vencev in cvetja in vsem, ki so osebno ali pismeno izrazili svoja sočutja.

Žalec, dne 9. januarja 1938.

Žaluoja rodbina Krašovic

Maurice Leblanc:

Izredne pustolovščine Arsena Lupina.

Otok tridesetih krst

In moj sin?

»Videli ga boste danes, v nekaj urah!«

Veronika se je naglo zasmejala:

»V nekaj urah! Velika neumnost! Kako! Ze štirinajst let je, kar nimam sina. Sedaj nenadoma zvem, da je še živ in vi mi ukazujete, naj še potakam, preden ga objavim. Niti eno uro ne! Rajši bi tisočkrat tvegala življenje, kakor da bi le trenutek čakala.«

Honorine jo je gledala in spoznala, da je Veronika tako trdno odločena, da bi bilo vsako pregovarjanje brezuspešno. In odnehala je. Tedaj se je že tretjič prekrizala in rekla preprosto:

»Naj se zgodi božja volja!«

Obe sta zavzeli prostor med zaboji, ki jih je bil čoln skoraj poln. Honorine je poglala molot, zgrabila za krmilo in zelo spretno vodila čoln med skalami in pečinami, ki so molele iz vode.

III.

VORSKLJEV SIN.

Veronika je sedela na desni strani čolna na zaboji, obrnjena proti Honorini in se smejala. Bil je ta smeh sicer nemiren in negotov ter omahljiv kakor sončni žarek, ki skuša prodreti zadnje oblake nevihte, ali vendar srecen smeh.

Njeni črni lasje, nekoliko sivi na seneh, so bili nizko na tilniku povezani. Imela je južnjaško medlo polt in svetlo plave oči. Bila je visoke postave, širokih ramen in lepega gornjega telesa.

Njen lepo zveneči, nekoliko moški glas je bil lahek in vesel, če je govorila o sinu, ki ga je zopet našla. In Veronika ni govorila nič drugega. Zaman je skušala Bretonka preiti k problemu, ki jo je tako mučil in tedaj je začela:

»Glejte, dve stvari sta, ki si jih ne morem razložiti. Kdo je postavil sled, po kateri ste prišli iz Faoüta točno do kraja, kjer vedno pristajam, iz česar se da sklepati, da je bil kdo iz Faoüta na otoku Sareku. In dalje, kako je oče Maguenoc odšel z otoka. Ali prostovoljno? Ali je kdo odnesel njegovo truplo? In s kakšnim sredstvom?«

»Ali vas to tako zanima?« jo je prekinila Veronika.

»Seveda. Pomislite torej! Razen mene, ki vsaka dva tedna odhajam s čolnom po živč, bodisi v Beg-Meil, ali pa v Pont-Abbé, sta samo še dve barki ribičev, ki vedno ob obali do Audierne prodajajo ribe. Kako torej je mogel Mamuenoc priti čez? Razen tega je bil samo on ubit? A zakaj je izginilo njegovo truplo?«

Ali Veronika je ugovarjala:

»Lepo vas prosim... sedaj ni važno to. Vee bo prišlo na dan. Govorite o Francu. Rekl ste torej, da je prišel na Sarek?«

In Honorine se je vdala prošnji mlade žene. Prišel je na rokav ubogega Maguenoca nekaj dni potem, ko so vam ga ugrabili. Maguenoc je pripovedoval, da mu je neka tujka ženska izročila otroka; hranila ga je njegova hči, ki je že umrla. Jaz sem bila medtem deset let v službi v Parizu. Ko sem se vrnila, je bil že čeden deček, ki je tekal po travnikih in obali. Tedaj sem začela služiti pri vašem očetu, ki se je nastanil na Sareku. Ko je Maguenocova hči umrla, smo sprejeli otroka k sebi.

»S katerim imenom?«

»Z imenom Franc... čisto kratko Franc. Gospodu d'Hergemontu je ime Anton, otrok ga je klical: stari oče. Nihče ni proti temu ugovarjal.«

»Kakšne narave je?« je vprašala Veronika bojazljivo.

»Oh! kar se tega tiče, je res vzoren,« je odgovorila Honorine. »Nič očetovega... in nič starega očeta, kar gospod Hergemont sam priznava. Blag ljubezniv in pokoren je. Nikoli se ne jezi... vedno je dobre volje. Prav zato si je pridobil naklonje-

nost starega očeta in tako ga je vnuk spominjal na vas, da se je začel za vas zanimati, da si vas je prejel zatajil. »Popolna podoba matere,« je govoril. »Veronika je bila kot on blaga, prijazna in ljubka.« In potem vas je z menoj, ko mi je polagoma zaupal, začel iskati.«

Veronika je žarela od veselja. Sin ji je podooben! Njen sin je priden in zdrav!

»Toda,« je rekla, »ali me pozna? Ve, da njegova mati živi?«

»Če bi vedel! Hergemont mu je hotel najprej prikrivati, ali jaz sem mu kmalu vse razodela.«

»Vse?«

»Ne. Prebridol je, da je njegov oče mrtev, in da ste zaradi prihodoma stopili v samostan, ne da bi vas mogli potem najti. In kako želi novic, kadar se vrnem s potovanja! Kako tudi on upa!... Oh! kako ljubi svojo mater! Vedno poje tisto pesem, ki ste jo slišali, katere ga je učil stari oče.«

»Moj Franc!... moj mali Franc!...«

»Ah, da! ljubi vas,« je nadaljevala Bretonka. Ima sicer mene za mater, ali vi ste prava mati, čisto kratko — mamica. In zato hiti, da bi postal velik in da bi končal svoje študije, da bi vas potem iskal.«

»Svoje študije? On dela?«

»S svojim starim očetom in z vrlim mladencem, ki sem ga jaz pripeljala iz Pariza... Marouxiom, ki je vojni invalid, odlikovan z raznimi odlikovanji in obenem odpuščen od nadaljnje vojskovanja. Že dve leti študira. Franc se je nanj z vsem srcem priklonil.«

Coln je hitro tekel po morskii gladini in globoko rezal brazdo, posrebrano od pen. Nj zontu so se oblaki razpršili. Pričakovati je bilo miren in jasen konec dneva.

»Se, šele je ponavljala Veronika, ki je poslušanje ni utrudilo. »Kako je moj sinko oblečen?«

»Kratke hlače, ki puščajo meča gola, debelo erajco iz mehke tkanine s pozlačenimi gumbi in čepico kot njegov prijatelj Stefan, le da je njegova rdeča in mu zelo pristojna.«

»Ali ima še drugega prijatelja poleg Marouxa?«

»Prej je imel vse dečke z otoka, toda razen treh ali štirih so vsi drugi odšli z otoka in z materami delajo na obali v Concarneau, Lorientu, odkar so očetje odšli na vojno; na otoku pa ostanejo le starčki. Samo trideset nas je.«

»S kom se igra? S kom se spreha?«

»O, za to ima najboljšega izmed tovarišev.«

»Ah! in koga?«

»Majhnega psa, ki mu ga je dal Maguenoc.«

»Psa?«

»In kako smešno čudnega! Tako je zabaven, da vsakega človeka spravi v dobro voljo. Ime mu je Veselko.«

»Veselko?«

»Franc ga tako imenuje in nobeno ime mu ne bi bolje pristojalo. Vedno je vesel in zadovoljen. Sicer pa je prost in izgine za cele ure ali tudi dneve, toda vedno priteče, kadar ga potrebujete, če ste žalostni in vam stvari ne gredo tako, kot si želite. Veselko sovraži solze, zmerjanje in prepiranje. Brž ko kdo joka, ali če hoče jokati, se usede nasproti njemu, zapre eno oko in drugo na pol odpre in se zdi, da se tako lepo smeje, da tudi njega pripravi do smeha. Tedaj pravi Franc: »Prav ima, prijatelj, vse je dobro. Ne smemo se jeziti, ali ne?« In ko ste potolaženi, se Veselko stopicajo oddalji. Njegova naloga je izvršena.«

Veronika se je jokala in smejala hkrati. Dolgo je molčala in obup jo je prevzemal, ki ji je uničil vse veselje. Premišljevala je, koliko sreče je izgubila v teh štirinajstih letih, ko je bila mati brez otroka in je žalovala za sinom, ki je živel.

Vseh skrbi, ki jih daje mati bitju, kateremu je dala življenje, vse ljubeznivosti, ki jo sprejema in s katero ga vedno obdaja, vsega ponosa, ki ga ima, ko vidi, kako raste, ko ga sliši govoriti, vsega tega, kar razveseljuje mater in napolnjuje njeno srce z obnovljeno ljubeznijo, vsega tega ona ni poznala.

»Sedaj smo že na pol poti,« je rekla Honorine.